

A PÉNZ BESZÉL

SZERKESZTI: HEGEDŰS SZABOLCS, FÁBIÁN GYÖRGY ■ 2007. JÚLIUS 2.

NAPI MELLÉKLETEK

Kedd GYÓGY-ÍR
Szerda LÉGYOTT
Csütörtök BIZALMASAN
Péntek DÉLMADÁR
Szombat SZIESZTA

WWW.DELMAGYAR.HU

Húsz éve alakult meg az APEH

Húszéves a mai magyar adórendszer, és éppen két évtizeddel ezelőtt alakult meg a mindenki által csak APEH-ként emlegetett adóhivatal. A kerek évfordulóra emlékező adószakemberek örömeiben az adózó polgárok többsége valószínűleg nem osztozik, de talán kíváncsi arra, hogyan született meg ez az intézmény, és azóta milyen változásokon ment keresztül.

Bár személyi jövedelemadót és általános forgalmi adót, vagyis szja-t és áfát csak húsz éve fizetünk, a modern kori magyar állami adószervezet ennél hosszabb múltra tekint vissza. Az 1960-as évek végi új gazdasági mechanizmusként emlegetett szocialista reformintézkedések hívták életre az évtizedek óta funkcióját veszített adóigazgatást. A Pénzügyminisztériumban (PM) megalakult a Bevételei Főigazgatóság, és létrejött négy területi igazgatóság. A revizorok Szegeden is elkezdtek dolgozni, először a Somogyi Béla utca egy kis házában hátsó udvarában rendezték be irodájukat. Ekkor még elsősorban a költségvetés és az állami vállalatok közötti elszámolás és ellenőrzés volt a feladatuk. A szövetkezetek és a kisebb vállalatok kontrollját a tanácsi adóhivatalok végezték.

Szaporodó feladatok

Újabb jelentős szervezeti átalakítás 1982-ben történt, amikor megalakult a PM Ellenőrzési Főigazgatósága. Ennek Csongrád megyei igazgatósága – 83 szakemberrel – a Londoni körúton kapott helyet. Ez a szervezet ellenőrizte a térszerek, az ipari szövetkezetek és a nagyvállalatok pénzügyi gazdálkodását, 1984 után pedig a gmk-kat is. A szocializmusban a kisiparosok, kereskedők és magánszemélyek adóztatása és kontrollja az adómegállapító hivatalok és a tanácsok hatáskörébe tartozott.

Az APEH-székház bejárata Szegeden

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

A szervezet vezetői

Az elmúlt húsz évben nyolc APEH-elnök váltotta egymást: Sütő Dezső, Minarik György, Pitti Zoltán, Kékesi László, Simicska Lajos, Vida Ildikó, Király László György és a jelenleg hivatalban lévő Szikora János. A Csongrád megyei igazgatóság élén 2007-ig négyen dolgoztak: Horváth Gyula, Csányi László, Ványai László és Papp István. Év elejétől Tamásné Czinege Csilla irányítja a regionális igazgatóságot.

A rendszerváltást megelőző években bevezetett jelentős adóreform részeként jött létre 1987. július 1-jével a PM Ellenőrzési Főigazgatóságának jogutódjaként az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH). A szervezet három szintre tagolódott: a központi hivatal irányította a 19 megyei és egy fővárosi igazgatóságot, ez utóbbiak pedig az adófelügyelőségeket. Öt évvel később a felügyelőségek beolvadtak az igazgatóságokba, így már csak két szint maradt a szervezeti struktúrában. Ekkor már új helyen székelt az APEH a megyében, hiszen 1988-ban a Londoni körúti épületet átadták a katonikus egyháznak, és a hivatal beköltözött a Kossuth Lajos sugárúti volt Délép-irodaházba, ahol ma is működik. A későbbiekben további szervezeti átalakításon ment keresztül az adóhatóság. 1999-ben nyomozati

jogkörrel ruházták fel, s megalakult az APEH Bűnügyi Igazgatósága és annak területi nyomozó hivatalai. Ezeket aztán 2002 végén megszüntették, és feladataikat a Vám- és Pénzügyőrség nyomozóhivatalai vették át. Az adóhatóságra bízták viszont az ezredfordulótól a nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok beszedését.

Régiós központok

Az idei év újabb jelentős változást hozott az APEH életében. Az európai uniós elvárásokhoz igazodva a közigazgatást régiókba szervezik, és ennek részeként az eddigi megyei adóigazgatóságok összevonásával hét régiós központot alakítottak ki. Az APEH Dél-alföldi Regionális Igazgatósága három megyét, Bács-Kiskunt, Békést és Csongrádot felügyeli. Az adóhivatal hatásköre is tovább

bővült: ettől az évtől már az illetékeket is az APEH szedi be.

Kevesebb kézi munka

Az elmúlt húsz évben jelentősen nőtt az adót fizető polgárok és vállalkozások száma, amivel az adóbeszedő szervezet is kénytelen volt lépést tartani. Míg az 1980-as évek végén a főkönyvelők által bevitt pénzügyi mérlegeket kézi munkával egyeztetették az apehosok, ma már elektronikus, az interneten keresztül vallanak az adózók. A statisztika által nyomon követett időszakban, 1992-től a tavalyi évig a társas vállalkozások száma 125 százalékkal – 7916-ról 17 ezer 883-ra – nőtt a megyében. Az APEH dolgozói létszámának bővítésével igyekezett lépést tartani a megnövekedett feladatokkal. Induláskor 218 munkatársa volt a megyei igazgatóságnak, s a régiós átszervezés előtt a csúcstól 470 fővel akkor érte el, amikor a járulékok beszedésének feladatát is megkapta. Ezután két lépcsőben csökkentették a létszámot, 2005-ben 411-en dolgoztak a megyei hivatalnál. A regionális igazgatóság pedig 1379 fővel alakult meg, három megye apehosából.

H. SZ.

KELEMENNÉ SZALMA MÁRIA A LEGRÉGBBI DOLGOZÓ

A megszállott köztisztviselő

Kelemenné Szalma Mária (képünkön) a legrégebbi dolgozó az APEH Dél-alföldi Regionális Igazgatóságán: 1973. szeptember 1-jén lépett be a jogelőd szervezet kapuján. Kilenc elnököt és négy igazgatót fogyasztott el az adóellenőrként dolgozó asszony, aki „végigtanulta” az életét az állandó változások, újabbnál újabb követelmények miatt.

Jó kedélyű adóellenőr Kelemenné Szalma Mária, az APEH Dél-alföldi Regionális Igazgatóság legrégebbi dolgozója, aki jelenleg a kiemelt adóalanyok ellenőrzési főosztályának revizora. Azt mondta, a revizort nem kell feltétlenül szigorú ábrázattal elképzelni. Ő maga sem tartja a három lépés távolságot az adóalanytól, hiszen az a cél, hogy eredményesen záruljon a vizsgálat. Azt is jól tudja: utólag a készben mindig könnyű hibát találni.

Kelemenné Szalma Mária 1973. szeptember 1-jén, számviteli főiskolai végzettséggel lépett be a mai adóhatóság jogelődjéhez, a PM Bevételei Főigazgatóságához. Előbb a megyeházán dolgozott, később, 1975-től a főigazgatóság Londoni körúti székházában. Mire az APEH 1987-ben megalakult, újabb diplomákat szerzett: okleveles könyvvizsgálói, adótanácsadói, nemzetközi adótanácsadói, okleveles pénzügyi revizori végzettséget. Nem emlékszik arra, hogy az adóhatóság megalapítása nagy változást hozott volna az életében, sokkal inkább az, hogy öt munkatársa – velük egyszerre kezdett 1972-ben – a 90-es évek elején kilépett az adóhatóságtól és önállóította magát. Utólag azt vallja, akkor nem érezte magát eléggé érettnek, hogy megtalálja a helyét a szabad piacon, de nem bánta meg, hogy maradt: született és ráadásul megszállott köztisztviselőnek érzi ugyanis magát.

Vajon miben rejlik az adóellenőrzés szépsége? Hogy

mindig új embereket ismerhet meg, mindig újabb jogszabályokat tanulhat. Az adóellenőrzésben ráadásul nemcsak egy-két jogszabályt használnak, hanem szinte az összeset.

FOTÓ: SEGESVÁRI CSABA

Az eltelt 34 év során – amikor is kilenc elnököt és négy igazgatóját fogyasztotta el – sok mindent autodidakta módon tanult meg, többek között a számítástechnikát is. Ma egy revizornak már nem kell Bajára utaznia, hogy beleássa magát ügyfele könyvelésébe, hanem CD-n kéri el az anyagot. A ma adóellenőre már nem iratkötegekkel a hóna alatt, hanem egy laptoppal a kezében jár. Az APEH legrégebbi Csongrád megyei dolgozója a nyugdíjig hátralévő hét év alatt szeretne még megérni hasonló technikai „csodákat”, és szeretne minden új ismeretnek a birtokába kerülni, ami a szakmájához szükséges.

F. K.

Egyszerűsödött a személyi jövedelemadóztatás

Még ha a személyi jövedelemadó bevallására szolgáló nyomtatványok nem is lettek sokkal egyszerűbbek az elmúlt húsz esztendő alatt, az adótábla a kezdeti évekhez képest ma már könnyebben megjegyezhető.

MUNKATÁRSUNKTÓL

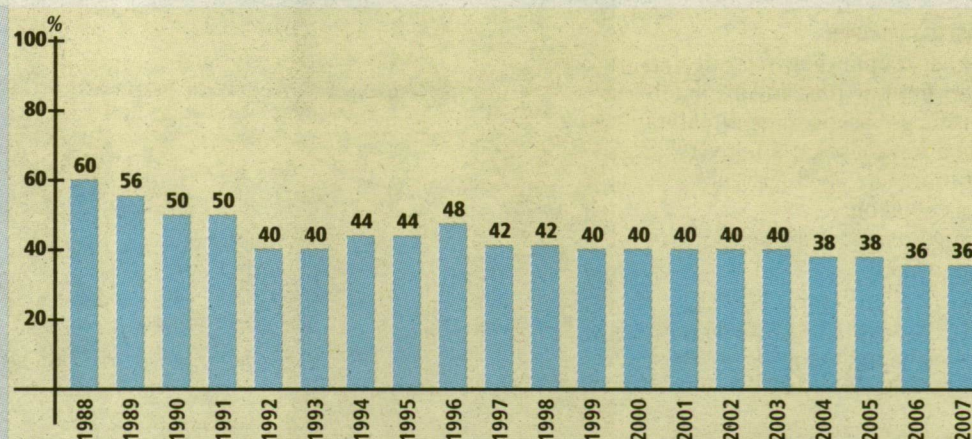
Az szja-tábla 1988-ban még 11 adókulcsot tartalmazott: 48 ezer forint éves jövedelemig 0 százalék volt az adó, de 800 ezer forint felett már 60 százalékol kellett fizetni. A következő években hol csökkent, hol újra nőtt az adósávok száma, de a tizet már soha nem érte el, 1999-től három kulcsra, 2005-től pedig kettőre egyszerűsödött a rendszer. Eközben a legmagasabb adókulcs folyamatosan csökkent (lásd a grafikont). 1991-ig pedig a legnagyobb kulcsal adózó jövedelem határát is évente lejjebb szállították: a kezdeti 800 ezer

forint után 600, 500, majd 300 ezer forint fölötti éves jövedelemben állapították meg a legfelső adósáv határát.

1996-ban jelentős változás történt az adótáblában: megszűnt a 0 százalékos kulcs, ettől kezdve már minden forint adóköteles. Akkor a legalacsonyabb, 20 százalékos adókulcsot az évi 150 ezer forintos jövedelemig alkalmazták, a legmagasabbat pedig 900 ezer forint fölött állapították meg. Ugyanebben az évben jelent meg a bérre vonatkozó adójóváírás, amely a jövedelem egy részét ma is mentesíti az adóteher alól.

A mai adótábla már csak két kulcsot tartalmaz: 18 százalékkal adózik a legfeljebb 1 millió 700 ezer forintot kitevő éves jövedelem, ez e fölötti összegből pedig 36 százalékot kell befizetni. A legnagyobb jövedelmű magánszemélyeket 2007-től 4 százalék különadó terheli, amit évi 6 millió 748 ezer 850 forint fölött kell fizetni.

A LEGMAGASABB SZJA-KULCS ALAKULÁSA, SZÁZALÉK (1988–2007)

Forrás: APEH

DM-grafika